

โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax)

บทนำ

สาเหตุและการแพร่กระจาย

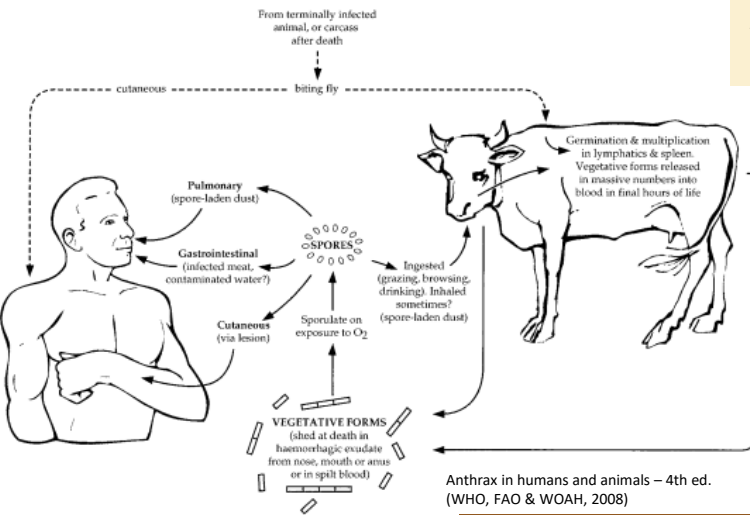
WOAH และ ProMED-mail (ISID) รายงานสถานการณ์การระบาดของโรคแอนแทรกซ์ในประเทศอินเดีย อินโดนีเซียและเวียดนาม ในประเทศเวียดนามมีการรายงานในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2566 ทางตอนเหนือซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยพบในคนและโค

จากการสอบสวนโรคในคนพบว่าสาเหตุจากการสัมผัสและบริโภคเนื้อกระบือและโคในพื้นที่ โดยในอินโดนีเซียพบจากการสัมผัสและบริโภคเนื้อในเทศกาลเฉลิมฉลองของชาวมุสลิม

โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน มีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย *Bacillus anthracis* เมื่อสัมผัสกับอากาศจะสร้างสปอร์ทำให้มีความคงทนอยู่ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้นานกว่า 10 ปี ขึ้นไป

สัตว์ทุกชนิดสามารถติดโรคได้ แต่โคและกระบือพบว่าไวต่อโรคมามากที่สุด รองลงมาคือแพะและแกะ สัตว์จะได้รับเชื้อจากการหายใจ/กินสปอร์ของเชื้อ ระยะฟักตัว 1 - 20 วัน มักพบการตายเฉียบพลันและเลือดสีคล้ำ *****ห้ามเปิดผ่าซาก*****

คนมักติดจากการสัมผัส/กินเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อ เกิดแผลพุพอง และอาจตายได้ กรณีกินหรือหายใจเอาสปอร์เข้าไป

สถานการณ์การระบาด

โรคแอนแทรกซ์จัดเป็นโรคประจำถิ่นในหลายพื้นที่ เนื่องจากสปอร์ของเชื้อสามารถฝังตัวอยู่ในดินได้เป็นเวลานานหลายสิบปี โดยทั่วไปสามารถพบได้ทุกภูมิภาคทั่วโลก ประเทศไทยไม่พบการระบาดของโรคแอนแทรกซ์เป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี โดยพบการระบาดครั้งสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ. 2543 ณ จังหวัดพิจิตรซึ่งพบมีคนและแพะป่วย สำหรับปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยตรวจพบซากแพะที่มีเชื้อมาจากประเทศเมียนมา ในพื้นที่ อ.แม่สอด จ.ตาก แต่ไม่พบการระบาดในคนและสัตว์ภายในประเทศ

*****ห้ามชำแหละ จำหน่าย แจกจ่าย หรือ บริโภคโดยเด็ดขาด*****

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
กรมปศุสัตว์

จัดทำเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2566

โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax)

Rapid Risk Assessment

ปัจจัยเสี่ยงของการนำโรคเข้าประเทศ	โอกาสของการนำโรคเข้าประเทศ	โอกาสที่ปศุสัตว์ในประเทศจะติดเชื้อ	ระดับความเชื่อมั่นของการประเมิน	สรุปโอกาสการเกิดโรคในปศุสัตว์ในประเทศ (คอลัมน์ 2 X 3)	เหตุผลประกอบการประเมิน
ปศุสัตว์มีชีวิตติดเชื้อ					
- ถูกต้อง	น้อย	น้อย	สูง	น้อย	อนุญาตให้นำเข้าได้ แต่ต้องมาจากพื้นที่ที่ไม่มีรายงานโรค
- ลักลอบ	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	เวียดนามและอินเดียเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับไทย R0 ของการสัมผัสโดยตรง = 1.251 (van den Driessche, 2017)
ผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์					
- ถูกต้อง	น้อยมาก	น้อยมาก	สูง	น้อยมาก	อนุญาตให้นำเข้าได้ แต่ต้องมาจากพื้นที่ที่ไม่มีรายงานโรค
- ลักลอบ	สูง	น้อยมาก	ต่ำ	น้อยมาก	- เวียดนามและอินเดียเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับไทย - ผลิตภัณฑ์สำคัญ ที่อาจแพร่เชื้อ ได้แก่ เนื้อ หนัง ขน และนม โดยเฉพาะสัตว์เคี้ยวเอื้อง
การโดนแมลงกัด (Biting Flies)	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	Mechanical vectors ในทางทฤษฎี แต่พิสูจน์ได้ค่อนข้างยากในการสอบสวนโรคจากเคสต่างๆ

ผลกระทบจากกรณีมีปศุสัตว์ที่เป็นโรคในประเทศไทย	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (ต่ำ/ปานกลาง/สูง)	เหตุผลประกอบการประเมิน
คนติดเชื้อจากปศุสัตว์ในประเทศที่ติดเชื้อ (Zoonosis) ถ้าโรคเข้ามาในประเทศแล้ว	ปานกลาง	- เกือบทั้งหมดเกิดจากผลิตภัณฑ์
ผลกระทบต่อความตื่นตระหนกของประชาชนและสาธารณสุข	ปานกลาง	- 95% มักพบเป็น Cutaneous form อัตราการตายไม่เกิน 25%
อัตราป่วยในสัตว์ที่ติดเชื้อ	ต่ำ	R0 ของการสัมผัสโดยตรง = 1.251 (van den Driessche, 2017)
อัตราตายในปศุสัตว์ที่ติดเชื้อ	ปานกลาง	
จำนวนชนิดสัตว์ที่ติดเชื้อได้	ปานกลาง	- ปศุสัตว์เกือบทุกชนิด ยกเว้นสัตว์ปีก - โคและกระบือไวต่อโรคมามากที่สุด
การกีดกันทางการค้า	ปานกลาง - ต่ำ	สามารถนำเข้าส่งออกได้หากมีกระบวนการจัดการและหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เกิดโรค
สรุประดับผลกระทบ	ปานกลาง	ประเด็นสาธารณสุขและอัตราการตายที่สูงในสัตว์เคี้ยวเอื้อง

สรุปผลการประเมินเบื้องต้น

ความเสี่ยงของการนำเชื้อโรคแอนแทรกซ์มาสู่ประเทศไทยแล้วทำให้เกิดการระบาดของโรคในปศุสัตว์อยู่ในระดับน้อยมากถึงปานกลางเนื่องจากเชื้อมีอัตราการแพร่กระจายได้ในหอยประกอบในสัตว์ที่มีสุขภาพดี ยกเว้นจะมีการนำเข้ามาอย่างผิดกฎหมายและไม่ผ่านการตรวจสอบสุขภาพมาก่อน

ผลกระทบคาดว่าอยู่ในระดับกลางเนื่องจากก่อให้เกิดอัตราการตายสูงในโคและกระบือแต่ความสามารถในการแพร่กระจายค่อนข้างจำกัด รวมทั้งเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คนที่อัตราการตายไม่สูง แต่มีผลกระทบต่อความตื่นตระหนกของประชาชนเป็นหลัก

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

จัดทำเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2566